

הנושאים העיקריים במסכת:

פרק א: דיני מלאכות במועד בנושאים הבאים: השקיה ופעולות בעדה, פעולות שהם צורך

הרבים, פעולות הגורמות לצער, פעולות שהם צורך המת, נשיאת נשים, תפירה ואריגה,

מעשה אומן, דבר האבד.

פרק ב: מלאכות שיש בהם הפסד ממון או דבר האבד, מלאכה לצורך המועד.

פרק ג: גילוח, כביסה, כתיבה, ודיני אבלות בחול המועד.

פרק א'

הנושאים העקריים בפרק: דיני מלאכות במועד בנושאים הבאים: השקיה ופעולות בשדה, פעולות שהם צורך הרבים, פעולות הגורמות לצער, פעולות שהם צורך המת, נשיאת נשים, תפירה ואריגה, מעשה אומן, דבר האבד.

משנה א: דיני השקיה בחול המועד ובשביעית

משקין בית השלחין במועד ובשביעית, בין מפעין שפצא בתחלה בין מפעין שלא יצא בתחלה. אבל אין משקין, לא מפי הגשמים ולא מפי הקילון. ואין עושין עוגיות לגפנים.

- 1 השקיית בית שלחין (שדה שניזונה מהשקיה ואינה מסתפקת במי גשמים):
  - 1.1 מותר להשקות ממעין, בין ממעין חדש ובין ממעין ישן.
  - 1.2 אסור להשקות ממי גשמים שבאגמים, ולא ממי בורות עמוקים "קילון" (משום טרחה יתרה).
  - 2 אסור לעשות גומות סביב לעץ כדי למל אותם במים (משום טרחה יתרה).

משנה ב: עשיית תעלה למים להשקיית השדה בשביעית ובמועד

רבי אלעזר בן עזריה אומר: אין עושין את האמה בתחלה במועד ובשביעית. וחכמים אומרים: עושין את האמה בתחלה בשביעית, ומתקנין את המקלקלות במועד.

ומתקנין את קלקולי המים שבדשנות הרבים, וחוסמין אותן. ומתקנין את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוות המים, ועושין כל צרכי הרבים, ומצינין את הקברות, ויוצאין אף על הפלאים.

- 1 רבי אליעזר בן עזריה (ואין הלכה כמותו): אסור.
    - 2 חכמים:
      - 2.1 בשביעית מותר.
      - 2.2 במועד מותר לתקן תעלה קיימת אבל אסור לעשות חדשה.
- כותרת נוספת: עשיית פעולות לצורך הרבים בחול המועד**
- 3 מותר לתקן צינורות מים של רשות הרבים וגם לנקותם.
    - 1 מותר לתקן את הדרכים ואת הרחובות ומותר לנקות את מקוואות המים.
    - 2 מותר לעשות כל צרכי הרבים, ומותר לציין את מקומות הקברים.
    - 3 מותר לב"ד לשלוח שליחים לפקח על עקירת הכלאיים מהשדות.

משנה ג: המשך דיני השקיה בחול המועד

רבי אלעזר בן יעקב אומר: מושכים את המים מאילן לאילן, ובלבד שלא ישקה את כל השדה. ורעים שלא נחתו לפני המועד, לא ישקם במועד. וחכמים מחירין בזה וכו'.
רבי אליעזר בן יעקב:

- 1 מים שמכונסים תחת אילן אחד:
  - 1.1.1 מותר למושכם לאילנות אחרים.
  - 1.1.2 אסור להשקות איתם את כל השדה.
- 1.2 שדה זרועה שלא השקו אותה לפני חול המועד, אין להשקותה בחול מועד.
- 2 חכמים (ואין הלכה כמותם): מתירים להשקות את כל השדה, ואף אם לא הישקו אותם לפני המועד.

משנה ד: פעולות בשדה שמותר או אסור לעשותם בחול המועד ובשביעית

צדין את האישות ואת העכברים, משדה האילן ומשדה הלבן, שלא כדרכו, במועד ובשביעית. וחכמים אומרים: משדה האילן, כדרכו, ומשדה הלבן, שלא כדרכו. ומקריין את הפרצה במועד. ובשביעית, בונה כדרכו.

- 1 ציד של עכברים ואישות (חפרפת):
  - 1.1 תנא קמא: מותר לצוד אותם גם בשדה אילן וגם בשדה תבואה ("שדה לבן"), אולם בשינוי.
    - 1.1.1 חכמים: בשדה אילן מותר גם כדרכו, בשדה תבואה מותר רק בשינוי.
  - 2 סתימת פרצה בגדר:
    - 2.1 בחול המועד מותר לסותמה בצורה ארעית.
    - 2.2 בשביעית מותר לסותמה גם באופן קבוע.

משנה ה': דברים שאין לעשותם בחול המועד כיוון שגורמים צער

רבי מאיר אומר: רואין את הננעים בתחלה להקל, אכל לא להחמיר.

וחכמים אומרים: לא להקל ולא להחמיר.

ועוד אמר רבי מאיר: מלקט אדם עצמות אביו ואמו, מפני ששמחה היא לו.

רבי יוסי אומר: אכל הוא לו.

לא יעורר אדם על מתו, ולא יספידנו קדם לרגל שלשים יום.

1 בדיקת נגעים:

1.1 רבי מאיר:

1.1.1 מותר לכהן לבדוק נגעים במטרה לטהרם.

1.1.2 אסור לכהן לקבוע שהנגע הוא טמא (מותר לו לשתוק).

1.1.3 חכמים: אסור לכהן בכלל לבדוק נגעים.

2 ליקוט עצמות בחול המועד:

2.1 רבי מאיר: מותר, ואפילו עצמות אביו ואמו כיון שזה משמח אותו.

2.2 רבי יוסי: אסור, כיוון שיום ליקוט עצמות הוא אבל למלקט.

3 נפטר אדם ברגל, אין להביא מרי נפש אחרים שיבכו יחד אתו (לא להרבות צער במועד).

4 החל מ- 30 יום קודם הרגל אין להביא ספדנים על מת שנפטר קודם לכן (לא לעורר את הצער במועד).

משנה ו': פעולות במועד לצורך קבורת המת

אין חופרין כוכין וקברות במועד,

אכל מחנכים את הכוכין במועד.

ועושין נברכת במועד, וארון עם המת בחצר.

רבי יהודה אוסר, אלא אם כן יש עמו נסרים.

1 חפירת כוכים או בניית קברים לצורך מתים בעתיד:

1.1 לעשות חדשים, אסור, לתקן ישנים מותר.

2 מותר להכין במועד בריכת מים לכובסים לצורך דברים שמותר לכבס.

3 עשית ארון למת:

3.1 תנא קמא: מותר, אם עושים את הארון באותה חצר שבו נמצא המת.

3.2 רבי יהודה: מותר באותה חצר, רק אם יש כבר נסרים מוכנים מלפני המועד.

משנה ז': נשיאת נשים במועד

אין נושאין נשים במועד, לא בחולות ולא אלמנות, ולא מיבמין, מפני ששמחה היא לו.

אכל מחזיר הוא את גרושתו.

ועושה אשה תכשיטיה במועד.

רבי יהודה אומר: לא תסוד, מפני שנוול הוא לה.

1 אין נושאים נשים במועד, ואין מיבמים במועד (לא לערב שמחה בשמחה).

2 מותר להחזיר גרושתו.

כותרת נוספת: האם מותר לאשה להתקשט במועד ?

1 תנא קמא: מותר.

2 רבי יהודה: אסור למרוח את העור בסיד מפני שזה מכער אותה.

משנה ח': דיני תפירה ואריגה בחול המועד

הקדיוט תופר כדרך,

והאמן מקליב.

ומסרגין את המטות.

רבי יוסי אומר: אף ממתחין.

1 הדיוט (שאינו מומחה), תופר במועד כמו בחול.

2 האומן, ("מומחה"), תופר בדילוגים (מניח רווחים בין התפירות).

3 אריגת חבלים הנמצאים בתחתית המטה:

3.1 תנא קמא: מתיר.

3.2 רבי יוסי (ואין הלכה כמותו): מותר אפילו למתוח את החבלים.

משנה ט': הכנת כלי בישול וטחינה בחול המועד

מעמידין תנור וכירים ורחים במועד.

רבי יהודה אומר: אין מכבשין את הרחים בתחלה.

1 תנא קמא: מותר לבנות ולתקן תנור, רחיים וכיריים.

2 רבי יהודה: אין לנקר רחיים חדשות (שהן חלקות, ויש בזה טרחה יתרה).

משנה י': הבחנה בין פעולות מעשה אומן לפעולות מעשה הדיום

עושין מעקה לגג ולמרפסת מעשה הדיום, אבל לא מעשה אמן. שפין את הסדקין ומעגילין אותן במעגילה ביד וברגל, אבל לא במחלצים. הציר והצנור והקורה והמנעול והמפתח שונשברו, מתקנן במועד, ובלבד שלא יכנו מלאכתו במועד.

וכל כבשין שהוא יכול לאכול מהן במועד, כוכשן.

1 עשית מעקה לגג ולמרפסת:

- 1.1 מעשה הדיום (כגון לערם אבנים אחת על השניה בלא טיט), מותר.
- 1.2 מעשה אומן אסור.
- 2 סתימת סדקים בגג:
- 3 מותר לשפשף אותם ביד או ברגל מעשה הדיום.
- 4 אסור לגלגל את הטיח במעגילת עץ או במלחציים של בונים שזה מעשה אומן.
- 5 תיקון צורכי בנין:

- 5.1 מותר לתקן אביזרים של דלת כגון:
- 5.2 ציר של דלת, חור שהציר מסתובב בו, קורה שמעל הדלת, מנעול ומפתח שונשברו.
- 5.3 אין להשהות במכוון את מלאכת התיקון לחול המועד.

כותרת נוספת: הכנת ירקות כבושים:

- 1 אם אפשר יהיה לאכלם במועד מותר,
- 2 אם אי אפשר יהיה לאכלם במועד, אסור.

פרק ב

הנושאים העקריים בפרק: מלאכות שיש בהם הפסד מומן או דבר האבד, מלאכה לצורך המועד.

מושגים:

צבירת זיתים במעטן: אחת מפעולות בית הבד היא הכנסת הזיתים לכלים שנקראים מעטן. בכלים אלה הזיתים מתחממים ומתרככים. לאחר זמן הופכים את הזיתים כדי שיתרככו כולם יפה. לאחר שהתרככו נותנים אותם לבית הבד כדי לעצור את שמנם. אם משאירים אותם במעטן, יותר מדי זמן הם נפסדים.

משנה א': הפך זיתים במעטן (ראה מושגים) קודם הרגל כדי לעצור את שמנם, וארעו אונס או אבל

מי ששפך את זיתו, וארעו אבל או אנס או שהמטעוהו פועלים, מוטען קורה ראשונה ומניחה לאחר המועד; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: זולף וגומר ונגף פדרכו.

1 רבי יהודה (ואין הלכה כמותו):

- 1.1 יכול להניח בחול המועד את קורת בית הבד על הזיתים (כדי שיזוב מקצת שמנם).
- 1.2 את שאר העבודה יעשה לאחר המועד.
- 2 רבי יוסי: מסיים את העבודות כדרכו (זולף מים, גומר את הסחיטה וסותם את החביות).

משנה ב': דרך ענבים בנת קודם הרגל, וארעו אונס או אבל קודם החג

וכן מי שנהיה יינו בתוך הבור, וארעו אבל או אנס או שהמטעוהו פועלים, זולף וגומר ונגף פדרכו; דברי רבי יוסי.

רבי יהודה אומר: עושה לו למודים, בשביל שלא יחמיץ.

- 1 רבי יוסי: מסיים את העבודות בחול המועד כדרכו.
- 2 רבי יהודה (ואין הלכה כמותו):
- 2.1 מניח נסרים של עץ על פי הבור, שהיין לא יחמיץ.
- 2.2 מסיים את העבודות לאחר המועד.

משנה ג': פעולות בחול המועד שיש בהן דבר האבד

מכניס אדם פרוחיו מפני הגנבים, ושולה פשתו מן המשרה, בשביל שלא תאבד, ובלבד שלא יכנו את מלאכתו במועד. וכלן אם כנו מלאכתן במועד, יאבדו.

- 1 מותר לאסוף את הפירות מהגנות והפרדסים כדי שלא יגנבו אותם.
- 2 מותר להוציא את הפשתן מהמשרה כדי שלא תרקוב.
- 3 אסור להשהות את המלאכות כדי לעשותן במועד.

4 המשהה את עבודתו בכוונה כדי לעשותה במועד אין מתירים לו לעשותה במועד.

משנה ד: קניית בתים, עבדים ובהמות בחול המועד

אין לוקחין בתים, עבדים ובהמה, אלא לצורך המועד, או לצורך המוכר, שאין לו מה יאכל.

אין מפנין מבית לבית, אבל מפנה הוא לחצרו.

אין מביאין פלים מבית האמן.

אם חושש להם, מפני לחצר אחרת.

1 מותר, אם הלוקח צריך להם לצורך המועד.

2 מותר, אם המוכר צריך למעות, כי אין לו במה לקנות אוכל.

נותרת נוספת: העברת כלים ממקום למקום

1 אין מפנים כלים מבית לבית אלא אם כן שני הבתים נמצאים באותה חצר.

2 אין להחזיר כלים מבית האומן.

3 אם חושש שהכלים יגנבו מהאומן מותר להעבירם למקום שמור (אך לא להביאם לביתו).

משנה ה: טפול בתאנים השטוחות בשדה כדי ליבשן

מחפין את הקציעות בקנע.

רבי יהודה אומר: אף מעבין.

מוכרי פרות, נסוח וכלים, מוכרים בצנעה לצורך המועד.

הצידין והדנשושות והגרוסות, עושין בצנעה לצורך המועד.

רבי יוסי אומר: הם החמירו על עצמן.

1 תנא קמא: מותר לכסותם בקש שלא ירטבו מהגשמים.

2 רבי יהודה: מותר גם לעשותם ערימה כדי שהעליונות יגנו על התחתונות.

נותרת נוספת: מלאכות שעושים בחול המועד בצנעה

1 מוכרים פירות, בגדים וכלים, לצורך המועד.

2 בעלי מלאכה העושים מלאכתם לצורך המועד:

2.1 תנא קמא: הציידים, הכותשים חיטה ("הדשושות") והטוחנים פולים ("גרוסות").

2.2 רבי יוסי: גם הם מחמירים על עצמם שלא לעשות מלאכתם במועד (למרות שמותר).

פרק ג

הנושאים העיקריים בפרק: גילוח, כביסה, כתיבה, ודיני אבלות בחול המועד

מושגים:

גזירת שבעה:

דיני האבלות שחלים בשבעת ימי האבל הראשונים.

גזירת שלושים:

דיני האבל שחלים לאחר השבעה עד להשלמת השלושים.

ברכת אבלים:

לאחר שסיימו את הקבורה, ועמדו בשורה, היו מתאספים ברחובה של העיר ומברכים ברכה לאבלים, כעין יחומים, וחותרים "ברוך מנחם אבלים".

אגרות שום:

שטרות שרשומים בהם נכסי הלווה. נותנים שטרות אלה למלווה בשעה שהלווה לא פורע ובית דין פוסקים שהנכסים של הלווה שייכים למלווה לפי הסכום שהלווה חייב.

אגרות מזון:

שטרות של בית דין על מכירת נכסים לצורך מזונות אלמנה ובנותיה.

שטרי ברורים:

שטר הסכמה שכל אחד בירר לו דיין לבית הדין שידון בדין שלהם.

סעודת הבראה:

סעודה ראשונה של האבל בימי אבלו. סעודה זו אינו אוכל משל עצמו אלא אחרים נותנים לו.

משנה א: מקרים בהם מותר להתגלח בחול המועד

ואלו מקלחין במועד:

הבא מפדינת הים,

ומבית השביה,

והיוצא מבית האסורין,

והמנודה שהתירו לו חכמים.

וכן מי שנושאל לחכם והתר,

והנזיר, והמצרע העולה משמאטו לטהרתו.

1 הבא ממדינת הים בחול המועד (או בערב יו"ט סמוך לחשיכה).

2 שבוי ששוחרר בחול המועד.

3 אסיר ששוחרר בחול המועד.

4 המנודה שהתירו חכמים את נידויו בחול המועד.

5 מי שנדר שלא להתגלח והתיר לו חכם את נדרו בחול המועד.

6 נזיר שכלתה נזירותו במועד, ומצורע שכלו ימי נזירותו במועד וחייב בתגלחת.

משנה ב: מקרים בהם מותר לכבס בחול המועד**ואלו כבסין במועד:**

הבא ממדינת הים, ומבית השביה, והיוצא מבית האסורים, והמנדה שהתירו לו חכמים. וכן מי שנושא לכתם והמר. מטפחות הידים ומטפחות הספרים ומטפחות הספג. הזבין והזבות והנדות והילדות, וכל העולין מטמאה לטהרה, הרי אלו מתרין. ושאר כל אדם אסורין.

- 1 הבא ממדינת הים בחול המועד (או בערב יו"ט סמוך לחשיכה), ושבו ששחרר בחול המועד.
- 2 אסיר ששחרר בחול המועד, ומנודה שהתירו חכמים את נידויו בחול המועד.
- 3 מי שנדר שלא לכבס והתיר לו חכם את נדרו בחול המועד.
- 4 מגבות ידיים ששימושן תדיר, ומטפחות ששמים הספרים על כתפי המספר, ומגבות רחצה.
- 5 זבים, זבות, נידות וילדות.
- 6 כל מי שסיים את ימי טהרתו במועד וחייב לכבס בגדיו.
- 7 שאר בני אדם אסורים לכבס.

משנה ג: נושאים שמותר לכתוב אותם בחול המועד**ואלו כותבין במועד:**

קדושי נשים, גטין ושוכרין, דיתיקי, מתנה ופרוזבולין, אגרות שום ואגרות מזון, שטרי חליצה ומאנים ושטרי ברורין, ונזרות בית דין ואגרות של רשות.

- 1 שטרות שמקדשים בהם את האשה, גיטין, ושטר ללווה ששלם את חובו.
- 2 צוואת שכיב מרע ("דיתיקי"), שטר מתנה, ופרוזבול.
- 3 אגרות שום, (ראה מושגים), ואגרות מזון, (ראה מושגים).
- 4 שטר חליצה, שטר מיאון, (לראיה שהקטנה מיאנה) ושטרי ברורים (ראה מושגים).
- 5 גזרות של בית דין ואגרות של רשות (צווי שלטון).

משנה ד: כתיבה בחול המועד**אין כותבין שטרי חוב במועד,****ואם אינו מאמינו או שאין לו מה יאכל, הרי זה יכתב.**

אין כותבין ספרים, תפלין ומזוזות במועד, ואין מגיהין אות אחת, אפלו בספר העזרה. רבי יהודה אומר:

כותב אדם תפלין ומזוזות לעצמו,**וטוה על ירכו תכלת לציציתו.**

- 1 שטרי חוב: אין כותבים שטרי חוב במועד אלא אם כן:
  - 1.1 המלווה אינו מאמין ללווה בלא שטר.
  - 1.2 הסופר שמכין את השטרות זקוק לשכר לצורך המועד.
- 2 כתיבת ספרי תורה, תפלין ומזוזות:
  - 2.1 תנא קמא: אין כותבים ואין מגיהים.
  - 2.2 רבי יהודה:
  - 2.3 לצורך עצמו מותר לכתוב. לצורך מכירה אסור.
  - 2.4 מותר לטוות פתיל תכלת אם נעשה בשינוי.

משנה ה: שבת או רגל שחלים בתוך ימי השבעה או בתוך ימי השלושים**הקובר את מתו שלשה ימים קדם לרגל, בטלה הימנו גזרת שבועה.****שמונה, בטלה הימנו גזרת שלשים.****מפני שאמרו: שבת עולה ואינה מפסקת. רגלים מפסיקין ואינן עולין.**

1 חל הרגל בתוך השבעה:

- 1.1 אם הספיקו לנהוג אבלות שלושה ימים, בטלה גזרת שבועה (ראה מושגים).
  - 1.2 לא הספיקו, יש להשלים את הימים החסרים, לאחר הרגל.
  - 2 חל הרגל בתוך השלושים:
    - 2.1 אם הספיקו לנהוג אבלות 8 ימים, בטלה גזרת שלושים (ראה מושגים).
    - 2.2 לא הספיקו, יש להשלים את הימים החסרים, לאחר הרגל.
- 3 כלל:

- 3.1 שבת בתוך השבעה או השלושים:
נספרת כאחד מימי האבל, ואינה מפסיקה את האבלות.
- 3.2 רגל בתוך השבעה או בתוך השלושים:
מפסיק את השבעה (לאחר 3 ימים), או השלושים (לאחר 8 ימים), ואינו נספר כאחד מימי האבל.
- 4 הערה: להלכה, אפילו ישב שעה אחת קודם הרגל, בטלה גזרת שבעה. נקבר המת בתוך המועד, מתחילים את שבעה לאחר המועד, וימי הרגל נמנים במנין השלושים.

משנה ו: שבועות, ראש השנה או יום כפור שחלים בתוך השבעה או בתוך השלושים

רבי אליעזר אומר: משחרב בית המקדש, נעצרת כשבת. רבן גמליאל אומר: ראש השנה ויום הכפורים כרגלים. ויחזיקום אומרים: לא קדברי זה ולא קדברי זה, אלא נעצרת כרגלים, ראש השנה ויום הכפורים כשבת.

1 רבי אליעזר:

- 1.1 לאחר החורבן, לשבועות יש דין של שבת (אינו מפסיק את האבל ונספר כאחד מימי האבל).
- 2 רבן גמליאל: לראש השנה ויום כפור יש דין של רגל.
- 3 חכמים: לשבועות יש דין של רגל. לראש השנה וליום כפור יש דין של שבת.
- 4 הערה: להלכה, שבועות, ראש השנה ויום כפור מפסיקים את השבעה או השלושים כמו שאר הרגלים.

משנה ז: דיני אבלות בחול במועד

אין קורעין, ולא חולצין, ואין מברין, אלא קרוביו של מת. ואין מברין אלא על מטה וקופה. אין מוליכין לבית האבל, לא בטבלא ולא באסקוטלא ולא בקנון, אלא בסלים. ואין אומרים ברכת אבלים במועד, אכל עומדין בשורה ומנחמין, ופוסרין את הרבים.

- 1 שבעת קרובי המת נוהגים בחול המועד את מנהגי האבלות הבאים:
קורעים קריעה, מגלים ("חולצים") את הכתף בשעת ההלוויה, ומקבל מאחרים סעודת הבראה.
- 2 שאר האנשים אינם נוהגים מנהגי אבלות אלו במועד.
- 3 סעודת הבראה:
- 3.1 נעשית על מיטה זקופה כדרכה, ולא על מיטה הפוכה.
- 3.2 אינה נעשית בכלים מהודרים ("טבלה", "איסקוטלה", "קנון"), אלא בסלים פשוטים.
- 4 אין אומרים ברכת אבלים (ראה מושגים).
- 5 עושים שורה ומנחמים את האבלים העוברים בשורה.
- 6 אחרי השורה שולחים את הרבים לבתיהם כיוון שאינם צריכים ללוות את האבל לביתו.

משנה ח: מנהגי קינות על מת בחול המועד.

אין מניחין את המטה ברחוב, שלא להרגיל את ההספד. ולא של נשים, מפני הכבוד. נשים במועד מענות, אכל לא מטפחות. רבי ישמעאל אומר: הסמוכות למטה מטפחות.

- 1 אין מניחים את מיטת המת ברחוב כדי לא לעורר את ההספדים.
- 2 מיטת מת של אישה אין מניחים ברחוב בין בחול המועד ובין ביום רגיל מפני כבודה.
- 3 נשים מענות (עונות ומקוננות יחד).
- 4 האם מותר לנשים לטפח (להכות כף על כף או כף על ירך) בחול המועד?
- 4.1 תנא קמא: אסור.
- 4.2 רבי ישמעאל (ואין הלכה כמותו): נשים הקרובות למיטה מותרות לטפח.

משנה ט: המשך דיני אבלות בחול המועד, חנוכה ופורים

בראשי חדשים, בחנכה ובפורים, מענות ומטפחות. בזה ובזה, לא מקוננות. נקבר המת, לא מענות ולא מטפחות. איזה ענין? נשכלן עונות כאחת. קינה? נשאחת מדברת וכלן עונות אחריה, שנאמר (ירמיה ט, יט): "ולמדנה בנתיכם נהי, ואשה רעוה קינה". אכל לעתיד לבא הוא אומר (ישעיה כה, ח): "בלע הפנות לנצח, ומחה ה' א-להים דמעה מעל כל-פנים" וגו'.

- 1 בר"ה בחנוכה ובפורים, נשים מענות ומטפחות.
- 2 בר"ה, בחנוכה ובפורים וכן בחול המועד, נשים לא מקוננות.

- 3 לאחר שנקבר המת, נשים לא מענות ולא מטפחות.
- 4 עינאי, הכוונה שכל הנשים מקוננות יחד.
- 5 קינה, הכוונה שאחת אומרת קינה והאחרות חוזרות אחריה.